1 E tagállam joga szerint vonatkoznak-e gazdasági, családi vagy szociális megfontolások miatt az öröklléssel kapcsolatos vagy arra kiható korlátozásokat megállapító különös szabályok az e tagállamban található ingatlanok, bizonyos vállalkozások vagy más, különleges vagyonkategóriák öröklésére?

1) mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek

1.1. Általában

A magyar jogban szigorú szabályok vonatkoznak a mező- illetve erdőgazdasági hasznosítás alatt álló földekkel kapcsolatos tulajdonszerzésre. E korlátozások az öröklés útján történő szerzést is érintik, mégpedig mind a magyar állampolgárok, mind a más tagállami állampolgárok, mind pedig az egyéb külföldiek tekintetében. A korlátozó rendelkezéseket az alábbi két törvény tartalmazza:

- a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (Fft.), valamint
- a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról 2013. évi CCXII. törvény (Fftvé.)

A szabályozás rendkívül összetett; az öröklés szempontjából releváns főbb rendelkezések az alábbiak szerint foglalhatóak össze.

1.2. A korlátozások tárgyi hatálya alá eső ingatlanok

A törvényi korlátozások a *„mező-, erdőgazdasági hasznosítású földek”* megszerzését érintik. Az Fft. 5. § 17. pontja szerint a „mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld” [a továbbiakban: termőföld] fogalma alá tartozik:

- valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban az alábbi művelési ágak valamelyikében van nyilvántartva: szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület (függetlenül attól, hogy a föld a fekvése szerint belterületnek vagy külterületnek minősül-e); továbbá
- a művelés alól kivett területként nyilvántartott olyan földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban az alábbi jogi jelleg van feljegyezve: „Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület”.

1.3. Az örökléssel történő tulajdonszerzést érintő korlátozások

A termőföld tulajdonjogának öröklés útján történő megszerzése tekintetében a Fft. eltérően kezeli a törvényes öröklés és a végintézkedésen alapuló öröklés eseteit. A törvényben nevesített korlátozások nem érintik a termőföld tulajdonjogának törvényes öröklés útján történő megszerzését, hanem csak a végintézkedéssel történő tulajdonszerzésre terjednek ki.

Az Fftvé. 8. § (1) bekezdése értelmében a tulajdonszerzési korlátozások alkalmazása szempontjából törvényes öröklléssel történő tulajdonszerzésnek minősül az az eset is, amikor a végrendeleti örökös – feltételezve a végrendelet hiányát és más törvényes örökösöknek az öröklésből való kiesését – törvényes örökössé válhat.

1.3.1. A végintézkedésen alapuló öröklléssel történő tulajdonszerzés szabályai

a) hatósági engedély szükségessége

Amennyiben az örökhagyó a termőföld tulajdonjogáról végintézkedés útján rendelkezett, ahhoz, hogy a végrendeleti örökös megszerezze annak tulajdonjogát, hatósági engedély – a mezőgazdasági igazgatási szerv – jóváhagyása szükséges (Fft. 34. §). A jóváhagyás iránti eljárásban a mezőgazdasági igazgatási szerv azt vizsgálja, hogy

- az örökös szerzőképessége fennáll-e, és
- a végintézkedés nem eredményezi-e tulajdonszerzési korlátozás megsértését vagy megkerülését.

b) A termőföldre vonatkozó szerzési korlátozások

A termőföldre vonatkozó szerzőképesség terén az Fft. jogalanyok egyes kategóriáit eltérően kezeli. Etekintetben az alábbi személyi kategóriákat kell megkülönböztetni:

i) jogalanyok, amelyek egyáltalán nem szerezhetnek tulajdont termőföldön

Ide tartozik

- a külföldi természetes személy (e fogalom alatt nem értve a tagállami állampolgárokat);
- külföldi állam (illetve annak valamely tartománya, helyhatósága, ezek bármely szerve);
- belföldi vagy külföldi jogi személy (eltekintve néhány kivételtől).

Kivétel: A jogi személyekre vonatkozó szerzési tilalom nem vonatkozik a bevett egyház (valamint az ún. belső egyházi jogi személy) végintézkedéssel történő tulajdonszerzésére.

ii) „a földműves” fogalma alá eső személyek

A „földműves” fogalmát az Fft. 5. §-ának 7. pont határozza meg. E fogalom alá azok a – magyar vagy más tagállami állampolgársággal rendelkező – természetes személyek tartoznak, akiket az illetékes hatóság az e célra vezetett hatósági nyilvántartásba bejegyzett. A bejegyzéshez a törvényben meghatározott előfeltételeknek (mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettség; igazolt mező- vagy erdőgazdasági tevékenység és ebből eredő árbevétel stb.) kell eleget tenni.

E személyi kör esetében a tulajdonban tartható termőföld mértékének felső határa – az ún. *földszerzési maximum* – 300 hektár; ebbe be kell számítani a már tulajdonában és a haszonélvezetében lévő termőföld területnagyságát is (Fft. 16. § (1) bekezdés).

iii) „földművesnek” nem minősülő olyan természetes személyek, akik magyar vagy tagállami állampolgársággal rendelkeznek

E személyi kör akkor szerezheti meg a termőföld tulajdonjogát, ha a birtokában álló termőföld területnagysága – a megszerezni kívánt termőföld területnagyságával együttesen – nem haladja meg az 1 hektárt. (Fft. 10. § (2) bekezdés).

Kivétel: Az előbb említett korlátozás nem irányadó a közeli hozzátartozók egymás közötti viszonylatában történő szerzés esetén. Erre az esetre is vonatkozik azonban a 300 hektárra korlátozódó földszerzési maximum (Fft. 10. § (3) bekezdés, 16. § (1) bekezdés).

A *„tagállami állampolgár”* fogalma alá tartoznak a fenti rendelkezések alkalmazásában az alábbi személyek (Fft. 5. § 24. pont):

- az Európai Unió valamely (Magyarországon kívüli) tagállamának állampolgára,
- az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgára, továbbá

- valamely egyéb állam állampolgára, aki nemzetközi szerződés alapján a fenti személyekkel egy tekintet alá esik.

1.3.2. Törvényes örökléssel történő tulajdonszerzés

A fentiekben (1.3.1. pont) vázolt korlátozások nem terjednek ki a termőföldnek törvényes öröklés útján történő megszerzésére. Törvényes örökléssel így olyan személy is megszerezheti a belföldi termőföld tulajdonjogát, akire nézve a végrendeleti örökléssel történő szerzés (vagy élők közötti szerzés) tekintetében tilalom áll fenn (pl. nem tagállami állampolgár).

2) lőfegyver, lőszer

2.1. Általában

A magyar jog szerint lőfegyver és lőszer kizárólag a lőfegyver tartására jogosító engedély birtokában szerezhető meg. A lőfegyverek tartására vonatkozó rendelkezéseket az alábbi jogforrások tartalmazzák:

- a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény (Ftv.),
- a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet (Fkr.),
- a lőterekről, a lőfegyverek, lőszerek hatósági tárolásáról, a fegyvertartáshoz szükséges elméleti és jártassági követelményekről szóló 49/2004. (VIII. 31.) BM rendelet
- a lőfegyverek hatósági tárolásának, értékesítésének, elidegenítésének, hatástalanításának, érték nélküli leadásának, megsemmisítésének szabályairól szóló 2/2016. (I. 7.) ORFK utasítás

2.2. A korlátozások tárgyi hatálya alá eső vagyontárgy

A jogszabályi korlátozások a *„lőfegyverek és lőszerek”* megszerzését érintik. Az Ftv. 2.§ 16. és 22. pontja szerint

- *lőfegyver:* a tűzfegyver, valamint az a légfegyver, amelyből 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú, szilárd anyagú lövedék lőhető ki;
- *lőszer*: olyan egybeszerelt töltény, amely lövedéket, lőport, továbbá gyúelegyet tartalmaz

2.3. A lőfegyverek öröklésére kiható korlátozások

A 49/2004. (VIII. 31.) BM rendelet 14. § (1) és (2) bekezdése értelmében az engedélyes halála esetén – az örökös a *hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedését követően* kérheti a lőfegyver, lőszer

- lőfegyver-kereskedőnél történő értékesítését,
- megszerzési engedéllyel rendelkező személynek, szervezetnek történő elidegenítését,
- annak hatástalanítását, megsemmisítését, vagy
- érték nélküli leadását.

Ha az örökös nem élt a fentiekben meghatározott lehetőséggel, a rendőrség a tárolt lőfegyvert, lőszert megsemmisítheti, vagy kereskedelmi szakértői értékbecslést követően lőfegyver-kereskedőnek átadhatja értékesítésre. A fegyver, lőszer értékesítéséből származó összeget – a felmerült költségek levonása után – a tulajdonos részére ki kell fizetni.

2 E tagállam joga szerint az öröklésre irányadó jogra tekintet nélkül is alkalmazni kell-e ezeket a különös szabályokat a fent említett vagyontárgyak öröklésére?

Igen. (A fent említett vagyontárgyak mindegyike tekintetében.)

A mező- illetve erdőgazdasági hasznosítású földek (termőföldek) tekintetében maga a törvény (Fft.) preambuluma nevesít olyan gazdasági, családpolitikai illetve társadalmi megfontolásokat (így pl. a kis települések népességmegtartó ereje, az ottani helyi népesség korösszetétele javítása, a vidéki foglalkoztatás javítása, a mezőgazdasági kisgazdaságok stabil működésének biztosítása stb.), amelyek alapján egyértelműen megállapítható az a jogalkotói cél, hogy az Fft.-ben lefektetett korlátozásokat minden esteben alkalmazni kell, arra való tekintet nélkül, hogy az öröklésre irányadó jog (lex successionis) melyik állam joga.

3 Tartalmaz-e különleges eljárásokat e tagállam jogrendszere a fent említett különös szabályok betartásának biztosítására?

1) mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek

Igen.

Amennyiben a hagyatéki eljárás során az azt lefolytató közjegyző észleli, hogy a hagyatékhoz mező- illetve erdőgazdasági hasznosítású föld (termőföld) is tartozik, és arról az örökhagyó végintézkedéssel rendelkezett, a végintézkedést megküldi a termőföld fekvése szerint illetékes mezőgazdasági igazgatási szervhez. Utóbbi szerv hatáskörébe tartozik a termőföld tulajdonjogának megszerzésére vonatkozó hatósági jóváhagyás megadása (Fft. 34. §). A közjegyző ilyen esteben a hagyatéki eljárást a mezőgazdasági igazgatási szerv döntéséig felfüggeszti (hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII tv. 71. § (2) bekezdés *d)* pont).

A jóváhagyás iránti eljárásban a mezőgazdasági igazgatási szerv azt vizsgálja, hogy

- az örökös szerzőképessége fennáll-e, és
- a végintézkedés nem eredményezi-e tulajdonszerzési korlátozás megsértését vagy megkerülését.

A mezőgazdasági igazgatási szerv a jóváhagyás tárgyában hozott határozatát közli a közjegyzővel is. Abban az esetben, ha a mezőgazdasági igazgatási szerv a megtagadja az örökös javára a tulajdonszerzés jóváhagyását, a végintézkedésnek ezt a rendelkezését érvénytelennek kell tekinteni (Fft. 34. § (3) bekezdés). Ebben az esetben a végintézkedés e szóbanforgó rendelkezésének érvénytelenségének jogi formája a semmisség, amit a közjegyzőnek hivatalból kell figyelembe vennie, és a hagyaték érintett része (a szóbanforgó termőföld) tekintetében a végrendeleti örökösre való tulajdonátszállás nem állapítható meg (hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII tv. 71. § (6) bekezdés).

A mezőgazdasági igazgatási szerv feladatait a megyei kormányhivatalok látják el.

2) lőfegyver, lőszer

Igen.

A 49/2004. (VIII. 31.) BM rendelet 13.§-a szerint a lőfegyvertartási engedéllyel rendelkező személy halála esetén a lőfegyvert, lőszert az azokat birtokoló személy köteles a rendőrséghez haladéktalanul bejelenteni, és az őrzésről a rendőrség kiérkezéséig gondoskodni. A bejelentett lőfegyver, lőszer átvételére és tárolására jegyzőkönyv kiállításával a rendőrség intézkedik.

A 2/2016. (I. 7.) ORFK utasítás III. fejezete szerint a rendőrség a lőfegyver, lőszer átvételét követően a lőfegyver, lőszer hatósági tárolásáról

- írásban tájékoztatja az elhalt engedélyes lakóhelye szerinti önkormányzat hagyatéki leltározásnál eljáró tisztviselőjét (leltárelőadó),
- egyúttal kéri a lőfegyver és lőszer hagyatéki leltárba történő felvételét,
- továbbá kéri továbbá annak közlését, hogy a hagyatéki eljárást melyik közjegyző folytatja le.

A rendőrség írásban tájékoztatja a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőt a lőfegyver, lőszer feltalálási helyéről, valamint kéri a hagyatéki eljárás befejezését követően a jogerős hagyatékátadó végzés megküldését.

A közjegyző a fentieknek megfelelően a hagyatéki eljárás befejezését követően megküldi a meghozott hagyatékátadó végzést a rendőrség részére. A rendőrség a hagyatékátadó végzés alapján tájékoztatja az örököst, hogy 180 napon belül kérheti a lőfegyver, lőszer lőfegyver-kereskedőnél történő értékesítését, vagy megszerzési engedéllyel rendelkező személynek, szervezetnek történő elidegenítését, kezdeményezheti annak hatástalanítását, megsemmisítését vagy érték nélküli leadását.

Ha az örökös határidőn belül nem élt a fentiekben meghatározott lehetőséggel, a rendőrség a tárolt lőfegyvert, lőszert megsemmisítheti, vagy kereskedelmi szakértői értékbecslést követően lőfegyver-kereskedőnek átadhatja értékesítésre. A fegyver, lőszer értékesítéséből származó összeget – a felmerült költségek levonása után - a tulajdonos részére ki kell fizetni (49/2004. (VIII. 31.) BM rendelet 13. és 14. §).

Utolsó frissítés: 15/01/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.